

RP 113/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras. Propositionen är ett led i genomförandet av ett av spetsprojekten i regeringsprogrammet för Juha Sipiläs regering, där också utkomstskyddet för arbetslösa revideras.

I propositionen föreslås det att den maximala varaktigheten av dagpenningsperioden ska förkortas från 500 dagar till 400 dagar. För dem som har en kortare arbetshistoria än tre år förkortas den maximala varaktigheten till 300 dagar. Den maximala varaktigheten förblir 500 dagar för de arbetslösa som uppfyller arbetsvillkoret efter att ha fyllt 58 år.

Dessutom föreslås det att självrisktiden ska förlängas från fem dagar till sju dagar, att den förhöjda förtjänstdel som betalas ut under sysselsättningsfrämjande service sänks och att utbetalningen av en förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel efter en lång arbetshistoria slopas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
<i>Nivån på arbetslöshetsförmånerna</i>	3
<i>Självrisktid</i>	4
<i>Maximitiden för arbetslöshetsdagpenning samt rätt till tilläggsdagar</i>	5
<i>Beräkning av tid i arbete</i>	5
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	5
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4.1 Konsekvenser för medborgarna	6
4.2 Ekonomiska konsekvenser.....	7
4.3 Konsekvenser för myndigheter	9
<i>Konsekvenser för den kommunala ekonomin</i>	9
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	9
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	10
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAG	11
3 kap. Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner.....	11
5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning.....	11
6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet	11
7 kap. Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd	13
2 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	14
LAGFÖRSLAG	16
Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	16
BILAGA	20
PARALLELLEXT	20
Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	20

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I enlighet med regeringsprogrammet förnyar regeringen den sociala tryggheten och utkomstskyddet för arbetslösa på ett sätt som sporrar till att snabbt ta emot arbete, förkortar perioderna av arbetslöshet, minskar den strukturella arbetslösheten och sparar de offentliga resurserna. Genom att ändra utkomstskyddet för arbetslösa strävar man efter att minska de årliga utgifterna för förtjänstskyddet med 200 miljoner euro.

Genom denna regeringsproposition genomförs den besparing på 200 miljoner euro som avtals i regeringsprogrammet och som är en del av regeringsprogrammets spetsprojekt Bidragsfällor som utgör hinder för att ta emot arbete undanröjs och den strukturella arbetslösheten minskas. I fråga om de övriga ärendena i spetsprojektet har propositioner redan lämnats eller kommer att lämnas.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Nivån på arbetslöshetsförmånerna

Grunddagpenningen är 32,68 euro per dag 2016. Den höjs med 5,27 euro för ett barn under 18 år som försörjs, med 7,74 euro för två barn och med 9,98 euro för tre eller flera barn. Dessutom kan en förhöjningsdel på 4,78 euro per dag betalas ut i anslutning till grunddagpenningen. Arbetsmarknadsstödet är lika stort som grunddagpenningen, men de egna eller föräldrarnas inkomster kan sänka arbetsmarknadsstödet belopp.

Den inkomstrelaterade dagpenningen består av en grunddel, som är lika stor som grunddagpenningen, och en förtjänstdel. Förtjänstdelen utgör 45 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 20 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är högst 90 procent av den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning.

Den förhöjda förtjänstdelen utgör 58 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 35 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är då högst lika stort som den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning.

Förhöjningsdelen och den förhöjda förtjänstdelen betalas ut med stöd av följande två grunder: efter en lång arbetshistoria och under tiden för sysselsättningsfrämjande service.

Förhöjningsdelen och den förhöjda förtjänstdelen betalas ut högst 90 dagar till en arbetssökande som har blivit arbetslös för att hans eller hennes arbetsavtal har sagts upp på grund av orsaker som inte beror på honom eller henne själv eller för att han eller hon själv har sagt upp sitt arbetsavtal efter att ha varit permitterad utan avbrott minst 200 dagar. Villkoret är att personen har anmält sig som arbetssökande inom 60 dagar från det att anställningsförhållandet upphörde och att personen har varit minst 20 år i arbete. För att få en förhöjd förtjänstdel ska personen dessutom ha varit medlem i en löntagarkassa i minst fem år.

RP 113/2016 rd

Förhöjningsdelen och den förhöjda förtjänstdelen betalas ut högst 200 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan.

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning.

Självrisktiden föreläggs dock inte om dagpenningsperiodens maximitid börjar inom ett år från det att den föregående maximitiden började och om självrisktiden förelades när den föregående dagpenningsperiodens maximitid började.

Som självriskdagar räknas inte de dagar då personen i fråga inte uppfyller villkoren i 2 kap. för erhållande av inkomstrelaterad dagpenning eller grunddagpenning eller de dagar då personen på grund av begränsningarna enligt 2 a eller 3 kap. inte är berättigad till arbetslöshetsdagpenning eller på grund av överskridning av arbetstidsgränserna enligt 4 kap. 3 § inte är berättigad till jämkad arbetslöshetsdagpenning. Till självrisktiden räknas dock den i 3 kap. 3 § 4 mom. avsedda självrisktiden för dagpenning och rehabiliteringspenning enligt sjukförsäkringen. Till självriskdagarna räknas också de dagar under vilka arbetslöshetsförmåner har betalats ut till en person med stöd av 10 kap.

En person har rätt till arbetslöshetsdagpenning utan självrisktid, om orsaken till att arbetet förhindrats är en sådan stridsåtgärd som inte står i samband med personens anställningsvillkor eller arbetsförhållanden och om han eller hon annars uppfyller villkoren för erhållande av arbetslöshetsdagpenning.

Förkortning av utbetalningstiden för den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel

Till en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning som inte har varit i arbete sammanlagt minst tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började ska den inkomstrelaterade dagpenningen under de 100 sista dagarna av dagpenningsperiodens maximitid betalas ut till det belopp som den skulle betalas ut som grunddagpenning.

Om en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning under de 250 första dagarna med arbetslöshetsdagpenning har förelagts en period utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete sedan han eller hon förfarit på ett arbetskraftspolitiskt klandervärt sätt, ska den inkomstrelaterade dagpenningen under de 100 sista dagarna av dagpenningsperiodens maximitid betalas ut till det belopp som den skulle betalas ut som grunddagpenning. Om en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning inte har varit i arbete i tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började, ska den inkomstrelaterade dagpenningen under de 200 sista dagarna av maximitiden betalas ut till det belopp som den skulle betalas ut som grunddagpenning.

Villkoret för förkortning av förtjänstdelen är att det till en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning inte under de 250 första dagarna med arbetslöshetsdagpenning har betalats ut en förhöjningsdel eller förhöjd förtjänstdel under sammanlagt minst 40 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service.

Maximitiden för arbetslöshetsdagpenning samt rätt till tilläggsdagar

Grunddagpenning och inkomstrelaterad dagpenning betalas ut högst 500 arbetslöshetsdagar. Till maximitiden räknas också sådana arbetslöshetsdagar för vilka en person har fått en arbetslöshetsförmån i en sådan stat som tillämpar förordningen om social trygghet eller grundförordningen eller med vilken Finland har ingått en överenskommelse om utkomstskydd för arbetslösa.

Löntagares inkomstrelaterade dagpenning och grunddagpenning kan på vissa villkor betalas ut, trots maximitiden på 500 dagar, till utgången av den kalendermånad under vilken personen fyller 65 år. Denna rätt till tilläggsdagar är bunden till personens födelseår och ålder. En person har rätt till tilläggsdagar om han eller hon är född 1950—1954 och har fyllt 59 år innan maximitiden löpt ut, om han eller hon är född 1955 eller 1956 och har fyllt 60 år innan maximitiden löpt ut eller om hon eller han är född 1957 eller senare och har fyllt 61 år innan maximitiden löpt ut.

Dessutom förutsätts det att personen har varit i arbete minst fem år under de senaste 20 åren.

Beräkning av tid i arbete

Utbetalning av en förhöjningsdel och en förhöjd förtjänstdel efter en lång arbetshistoria förutsätter en arbetshistoria på 20 år. Utbetalning av tilläggsdagar förutsätter att personen har varit i arbete minst fem år under de senaste 20 åren. Bestämmelser om förfarandet vid beräkning av tiden i arbete finns i 6 kap. 11 §.

Tiden i arbete beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 528. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

Vid beräkning av tiden i arbete, som är ett villkor för utbetalning av förhöjningsdelen eller den förhöjda förtjänstdelen på grundval av en lång arbetshistoria, beaktas som tid som jämställs med arbete dessutom varje sådan full kalendermånad för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen, under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort beväringstjänst eller civiltjänst och under vilken en person har varit arbetsoförmögen och då fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämställs med arbete.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att främja regeringsprogrammets mål att förnya utkomstskyddet för arbetslösa på ett sätt som sporrar till att snabbt ta emot arbete, förkortar perioderna av arbetslöshet, minskar den strukturella arbetslösheten och sparar de offentliga resurserna. Enligt undersökningar av utkomstskyddet för arbetslösa inverkar utkomstskyddets ersättningsnivå och förmånens maximala varaktighet på arbetslöshetens varaktighet och erhållandet av sysselsättning på nytt. De föreslagna ändringarna beräknas öka sysselsättningen med cirka 9 000

RP 113/2016 rd

årsverken. Genom de föreslagna ändringarna strävar man också efter att minska de årliga utgifterna för förtjänstskyddet med 200 miljoner euro.

Det föreslås att varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen förkortas från 500 dagar till 400 dagar. För dem som har en kortare arbetshistoria än tre år förkortas varaktigheten till 300 dagar. Enligt gällande lag betalas förtjänstdelen av inkomstrelaterad dagpenning ut i högst 400 dagar till dem som inte har varit sammanlagt minst tre år i arbete. Den maximala varaktigheten förblir 500 dagar för de arbetslösa som uppfyller arbetsvillkoret efter att ha fyllt 58 år.

Det föreslås att självrisktiden förlängs från fem dagar till sju dagar.

Det föreslås också att regeln för beräkningen av den förhöjda förtjänstdelen ska ändras, så att beloppet för den förhöjda förtjänstdelen minskar. Den förhöjda förtjänstdelen utgör 58 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 35 procent. I propositionen föreslås det att den förhöjda förtjänstdelen ska vara 55 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del som överskrider denna gräns 25 procent.

Det föreslås att utbetalningen av en förhöjningsdel och en förhöjd förtjänstdel efter en lång arbetshistoria ska slopas.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för medborgarna

Konsekvenserna på individnivå av att förkorta den maximala varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen beror på hur stor dagpenning som betalas ut till personen och hur länge han eller hon är arbetslös. Arbetslöshetsdagpenningens föreslagna maximala varaktighet på 300 dagar gäller uppskattningsvis cirka 6 procent av de arbetslösa. För cirka 80 procent är den maximala varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen 400 dagar och för cirka 14 procent förblir den maximala varaktigheten av dagpenningen 500 dagar. Eftersom varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen förkortas vid arbetslöshet som ännu inte börjat, kommer förkortningen av varaktigheten ännu 2017 inte att inverka på utbetalningen av någons dagpenning.

Förlängning av självrisktiden med två dagar minskar beloppet för den arbetslöshetsförmån som betalas ut i början av arbetslösheten. Konsekvensen av att självrisktiden förlängs beror på beloppet av den förmån som betalas ut. För den som får grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd är en två dagars förmån utan barnförhöjning 65,36 euro.

Beloppet för den förhöjda förtjänstdelen sänks för alla som får inkomstrelaterad dagpenning. En förhöjd förtjänstdel betalas ut sammanlagt högst 200 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service och högst 90 dagar då en lång arbetshistoria avslutats. En inkomstrelaterad dagpenning med förhöjd förtjänstdel blir enligt de nya beräkningsreglerna per månad 36 euro lägre om lönen är 2 000 euro, 65 euro lägre om lönen är 3 000 euro och 143 euro lägre om lönen är 4 000 euro.

Konsekvenserna av att utbetalningen av förhöjningsdelen efter en lång arbetshistoria slopas beror på hur stor den arbetslösa dagpenning är och hur länge den betalas ut. Om den arbetslösa får grunddagpenningens förhöjningsdel, minskar slopan det av förhöjningsdelen den dagpenning som betalas ut till den arbetslösa med högst 430 euro. Om personen får inkomstrelaterad dagpenning, blir minskningen vid till exempel en månadsinkomst på 3 000 euro högst

RP 113/2016 rd

1 110 euro. Den maximala minskningen har beräknats så att den arbetslösa antas få förhöjd förtjänst del under maximitiden, dvs. 90 dagar.

Lön euro/mån	Dagpenning euro/dag	Dagpenning euro/mån.	Förhöjd förtjänst del euro/mån.	Förhöjningens belopp euro/mån.	Förslag euro/mån.	Skillnad mån.
2 000	57,91	1 245	1 402	157	1 366	- 36
3 000	77,88	1 674	1 955	279	1 890	- 65
4 000	89,57	1 926	2 345	419	2 202	- 143
5 000	98,44	2 116	2 679	563	2 440	- 239

Konsekvenserna av de föreslagna ändringarna av arbetslöshetsdagpenningen lindras av att en del av de arbetssökande förmodligen får arbete snabbare till följd av lagändringarna än utan lagändringarna. Enligt en beräkning av finansministeriet leder en förkortning av den maximala varaktigheten till att arbetslöshetsperioderna förkortas med i snitt två veckor. Alla ändringar tillsammans leder till att sysselsättningen ökar med cirka 9 000 årsverken. Finansministeriets promemoria av den 29 oktober 2015 om sysselsättningseffekterna av förslaget till förnyelse av utkomstskyddet för arbetslösa (vm.fi/dms-portlet/document/394438).

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenserna av att den maximala varaktigheten förkortas har beräknats som en s.k. statisk beräkning där beteendeförändringar inte har beaktats. Sålunda antas alla arbetssökande vara lika länge arbetslösa efter lagändringen som före lagändringen. De arbetssökande vars dagpenningperiod varar längre än den nya maximala varaktigheten antas börja få arbetsmarknadsstöd.

Att förkorta den maximala varaktigheten på det föreslagna sättet minskar utgifterna för inkomstrelaterad dagpenning med 159 miljoner euro, och den AFF-avgift som betalas för finansiering av pension som tjänas in de dagar då inkomstrelaterad dagpenning erhålls minskar med 36 miljoner euro. På motsvarande sätt ökar utgifterna för arbetsmarknadsstöd med 81 miljoner euro, så utgifterna för arbetslöshetsdagpenning minskar med 78 miljoner euro. Nettobesparingen av att den maximala varaktigheten förkortas blir 115 miljoner euro, av vilket Arbetslöshetsförsäkringsfondens andel blir 106 miljoner euro och arbetslöshetskassornas 9 miljoner euro. För staten blir ändringen kostnadsneutral, eftersom statens besparing i fråga om finansieringen av förtjänstskyddet blir 81 miljoner euro.

Att förlänga självrisktiden med två dagar minskar utgifterna för inkomstrelaterad dagpenning med 28,6 miljoner euro, AFF-avgiften med 6,4 miljoner euro och utgifterna för arbetsmarknadsstödet med 6 miljoner euro. Utgifterna minskar sammanlagt med 41 miljoner euro, av vilket Arbetslöshetsförsäkringsfondens andel är 19,4 miljoner euro, arbetslöshetskassornas 1,6 miljoner euro och statens 20 miljoner euro.

Ändringen av beräkningsregeln för den förhöjda förtjänstdelen minskar utgifterna för inkomstrelaterad dagpenning med 24 miljoner euro, av vilket Arbetslöshetsförsäkringsfondens andel är 23 miljoner euro och arbetslöshetskassornas 1,0 miljoner euro.

Att slopa den förhöjda förtjänst del som betalas ut efter en lång arbetshistoria minskar utgifterna för inkomstrelaterad dagpenning med 17,5 miljoner euro, av vilket Arbetslöshetsförsäkringsfondens andel är 16,5 miljoner euro och arbetslöshetskassornas 1,0 miljoner euro.

RP 113/2016 rd

Eftersom den största delen av inbesparingen uppstår av att maximalperioden av arbetslöshetsdagpenningen förkortas, vilket tar effekt först under år 2018, är inbesparingen av arbetslöshetsförmåner år 2017 cirka 70 miljoner euro, varav statens andel cirka 20 miljoner euro. Av den totala inbesparingen realiseras år 2017 cirka en tredjedel, år 2018 cirka 85 procent och till dess fulla belopp förverkligas inbesparingen år 2019.

Ifall propositionen inte har någon effekt på hur de arbets sökande sysselsätts, uppskattas bostadsstödsutgifterna öka med 9 miljoner euro och utkomststödet med 13 miljoner euro år 2019.

Konsekvenser för verkställigheten

	Förändring av utgifter för inkomstrelaterad dagpenning, mn euro	Förändring av AFF-avgift, mn euro	Förändring av utgifter för arbetslöshetsförmån, mn euro	Förändring av utgifter totalt, mn euro
Förkortning av varaktighet	- 159	- 36	- 78	- 115
Beräkning av förhöjd förtjänstdel	- 24	0	- 24	- 24
Slopande av utbetalning av förhöjning efter lång arbetshistoria	- 18	0	- 18	- 18
Förlängning av självrisktid	- 29 - 6	- 6	- 35	- 41
Sammanlagt	- 228	- 42	- 155	- 198

Finansieringskonsekvenser

	Arbetslöshetsförsäkringsfonden	Arbetslöshetskassorna	Staten, förtjänstskydd	Staten, arbetsmarknadsstöd	Staten, sammanlagt
Förkortning av varaktighet	- 106	- 9	- 81	+ 81	0
Beräkning av förhöjd förtjänstdel	- 23	- 1	0	0	0
Slopande av utbetalning av förhöjning efter lång arbetshistoria	- 17	- 1	0	0	0
Förlängning av självrisktid	- 19	- 2	- 14	- 6	- 20
Sammanlagt	- 165	- 13	- 95	+ 75	- 20

4.3 Konsekvenser för myndigheter

När utbetalningen av en förhöjd förtjänstdel efter en lång arbetshistoria slopas, förenklas lagstiftningen i någon mån då den förhöjda förtjänstdelen endast betalas ut under tiden för sysselsättningsfrämjande service. Att gradera utkomstskyddet enligt arbetshistorian ökar i någon mån det arbete som mottagarna av grunddagpenning medför, eftersom Folkpensionsanstalten inte tidigare har varit tvungen att utreda tre års arbetshistoria. Antalet mottagare av grunddagpenning är dock en så liten del av alla mottagare av arbetslöshetsförmåner att ökningen av arbetsmängden inte på något sätt är betydande. Arbetslöshetskassorna har redan i enlighet med gällande lagstiftning utrett om den som ansöker om dagpenning har varit tre år i arbete, så uppgiften är inte ny för dem. Dessutom kommer den nuvarande graderingen av förtjänstdelen att slopas, vilket för sin del förenklar systemet för utkomstskydd för arbetslösa. Som helhet förenklar de föreslagna ändringarna av utkomstskyddet för arbetslösa lagstiftningen och ändringarna får inga betydande konsekvenser för arbetslöshetskassornas eller Folkpensionsanstaltens verksamhet.

Konsekvenser för den kommunala ekonomin

De föreslagna lagändringarna får inga direkta konsekvenser för kommunerna, men på längre sikt kan de få det. Kommunerna finansierar 50 procent av stödet till dem som får arbetsmarknadsstöd i över 300 dagar och 70 procent av stödet till dem som får arbetsmarknadsstöd i över 1 000 dagar. Om alla de mottagare av arbetslöshetsdagpenning vars arbetslöshetsdagpenning upphör 100 dagar tidigare än för närvarande börjar få arbetsmarknadsstöd, ökar utgifterna för arbetsmarknadsstöd från och med juli 2018. Om ingenting förändras och personerna inte får arbete, börjar antalet personer som har fått arbetsmarknadsstöd i över 300 dagar att öka i början av hösten 2019.

I detta skede är det för tidigt att bedöma hur stora konsekvenser ändringen får för kommunernas finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet. Dessutom håller regeringen på att genomföra regionförvaltningsreformen där ansvaret för skötseln av sysselsättningen och dess finansiering eventuellt fastställs på ett nytt sätt. Därför är det inte ändamålsenligt att i samband med denna proposition ändra kommunernas nuvarande finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet.

5 Beredningen av propositionen

Denna regeringsproposition har beretts social- och hälsovårdsministeriet. Centrala arbetsmarknadsorganisationer och Företagarna i Finland rf har hörts vid beredningen. Utlåtanden om propositionen har begärts av Folkpensionsanstalten, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Akava rf, Finlands näringsliv rf, Finlands Kommunförbund rf och Företagarna i Finland rf.

Folkpensionsanstalten ansåg att beräkningen av arbetshistorian förlänger behandlingen av ansökningarna av grunddagpenning. Folkpensionsanstalten påpekade också att det saknas en bestämmelse om självrisktiden för arbetsmarknadsstödet. En sådan har fogats till propositionen.

Finlands Näringsliv rf, Företagarna i Finland rf och Finlands Kommunförbund rf ansåg att propositionen som helhet bör understödjas och är ett steg i rätt riktning. Det ansågs att propositionen ökar incitamentet av utkomstskyddet för arbetslösa och resulterar i besparingar som förbättrar hållbarheten av finansieringen av utkomstskyddet för arbetslösa.

Finlands Kommunförbund rf ansåg att propositionens konsekvenser för kommunekonomin inte har bedömts i tillräcklig utsträckning. I propositionen konstateras det att en förkortad var-

RP 113/2016 rd

aktighet av utkomstskyddet för arbetslösa eventuellt får konsekvenser för kommunernas ekonomi. Dessa konsekvenser syns dock tidigast 2019 när även regionförvaltningsreformen är avsedd att genomföras. I samband med regionförvaltningsreformen ska även ansvaret för och finansieringen av skötseln av sysselsättningen bestämmas. Därför är det inte ändamålsenligt att i anslutning till denna proposition noggrant bedöma vilka konsekvenser den nuvarande lagstiftningen får för kommunerna.

Arbetstagarorganisationerna ställde sig negativt till de föreslagna försämringarna av utkomstskyddet för arbetslösa och ansåg att de uteslutande försämrar utkomsten för arbetslösa. Det ansågs inte heller att nedskärningarna främjar sysselsättningen.

Arbetstagarorganisationerna föreslog också att övergångsbestämmelserna i samband med ikraftträdandet av lagen ska ändras så att en del av ändringarna träder i kraft långsammare än vad som har föreslagits. Alla organisationer föreslog att den förkortade varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen inte ska gälla dem som har uppfyllt arbetsvillkoret innan lagen trädde i kraft. Det föreslogs också att förhöjningsdelen även i fortsättningen ska betalas ut till samma belopp som för närvarande i de fall där utbetalningen av förhöjningsdelen har inletts redan innan de föreslagna ändringarna träder i kraft.

Arbetstagarorganisationerna och Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf föreslog att varaktigheten av den arbetslöshetsdagpenning som betalas ut av en arbetslöshetskassa inte ska förkortas. I stället ska endast utbetalningen av förtjänstdelen förkortas. Såunda kan arbetslöshetskassan alltid betala ut arbetslöshetsdagpenning i 500 dagar, men beroende på arbetssökandens arbetshistoria ska beloppet under de sista 100 eller 200 dagarna betalas ut till det belopp som arbetslöshetsdagpenningen skulle betalas ut som grunddagpenning. Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf konstaterade också att arbetslöshetskassorna är redo att betala ut arbetsmarknadsstöd till sina medlemmar. Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf föreslog att man under 2017 ska utreda hur en sådan förändring kan genomföras.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 kap. Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

3 §. Arbetsoförmåga. I laghänvisningen i paragrafens 4 mom. föreslås en teknisk ändring. Den nuvarande laghänvisningen hänvisar till en upphävd lag.

5 kap. Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §. Självrisktid. Det föreslås att den självrisktid som föreskrivs i 1 mom. förlängs från fem dagar till sju dagar. I övrigt motsvarar paragrafen gällande lag.

6 kap. Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

2 §. Den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel och förhöjda förtjänstdel. Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag.

Det föreslås att beloppet för den förhöjda förtjänstdelen enligt 2 mom. ändras så att förtjänstdelen är 55 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När månadslönen är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del som överskrider denna gräns 25 procent.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande lag.

3 §. Utbetalning av förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel under tiden för sysselsättningsfrämjade service. Paragrafen har samma innehåll som 3 b § i gällande lag. I 3 § i gällande lag finns det bestämmelser om förkortning av utbetalningstiden för förtjänstdelen. Eftersom det i propositionen föreslås att dagpenningensperioden ska förkortas, är det inte längre nödvändigt att separat föreskriva om förkortning av utbetalningstiden för förtjänstdelen.

3 a §. Betalning av förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel sedan en lång arbetshistoria avslutats. Det föreslås att paragrafen upphävs. Att slopa förhöjningsdelen och den förhöjda förtjänstdelen är en sparåtgärd. Det är en motiverad sparåtgärd, eftersom den förenklar lagstiftningen och fokuserar på dem som har varit längre i arbetslivet och vars ekonomi vanligen är bättre än deras som nyligen kommit in i arbetslivet. Dessutom stöder den spetsprojektets mål att förkorta perioderna av arbetslöshet.

3 e §. Betalningsordningen för förhöjningsdelarna och de förhöjda förtjänstdelarna. Det föreslås att paragrafen upphävs. Paragrafen är onödig, eftersom förhöjningsdelen eller den förhöjda förtjänstdelen kan betalas ut endast under tiden för sysselsättningsfrämjade service.

7 §. Dagpenningensperiodens maximitid. Det föreslås att 1 mom. ändras så att dagperiodens maximala varaktighet varierar enligt arbetssökandens arbetshistoria och ålder.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska arbetslöshetsdagpenning betalas ut sammanlagt för högst 300 arbetslöshetsdagar till en person som efter att ha fyllt 17 år har varit i arbete högst tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började. Rätten till arbetslöshetsdagpenning börjar när den första arbetslöshetsdagpenningen inom ramen för maximitiden betalas ut. Tiden på tre år beräknas på samma sätt som tiden i arbete enligt 6 kap. 3 § i gällande lag. Det enda undantaget är att till tiden i arbete kan räknas arbete från och med det att personen fyllt 17 år. Tidigare har

RP 113/2016 rd

ingen undre åldersgräns angetts i lagen. Åldersgränsen är motiverad, eftersom lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas på dem som har fyllt 17 år. Även betalningen av arbetslöshetsförsäkringspremier börjar från 17 års ålder.

När dagpenningens periodens maximitid börjar utreds huruvida villkoret tre år i arbete uppfylls. Om tiden i arbete är högst tre år, blir den maximala varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen 300 dagar. Om beräkningen av maximitiden är på hälft, dvs. villkoret tre år i arbete uppfylls senare under dagpenningens perioden, ändras inte den maximala varaktigheten av dagpenningens perioden till följd av detta. Först när arbetsvillkoret på nytt uppfylls stiger maximitiden till 400 dagar.

Arbetsvillkoret kan uppfyllas genom anställning hos samma eller en annan arbetsgivare. Tiden i arbete behöver inte vara oavbruten. För anställningsförhållandets varaktighet eller arbetstiden under anställningsförhållandet fastställs inget villkor. Till tiden i arbete kan också räknas sådant arbete som inte nödvändigtvis uppfyller arbetsvillkoret. Till arbetsvillkoret kan räknas all den tid som omfattas av anställningsförhållandet.

Tiden i arbete redovisas genom arbetsintyg eller andra tillförlitliga redogörelser som arbetsgivaren har uppgjort. Om en tillförlitlig redogörelse av detta slag inte finns tillgänglig till exempel på grund av att arbetsgivaren inte längre existerar, kan tiden i arbete påvisas genom en annan tillförlitlig redogörelse som skattemyndighetens eller pensionsanstaltens uppgifter om tiden i arbete. För redovisning av tiden i arbete kan exempelvis också Pensionsskyddscentralens registerdata användas. Kassor som har en procentbaserad medlemsavgift kan även utnyttja medlemsavgiftsregistret när tiden i arbete utreds. Om man utifrån uppgifterna om medlemsavgiften på ett tillförlitligt sätt kan sluta sig till arbetets varaktighet, behöver arbetsintyg inte begäras.

Som tid i arbete betraktas också tid då personen har haft en försäkring enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare. Detta tillämpas också på stipendiater, dvs. försäkrat arbete som utförs med stöd av stipendium anses som tid i arbete.

Tid som jämställs med tid i arbete kan inte beaktas när arbetshistorian beräknas. Däremot räknas olika slags ledigheter, t.ex. frånvaro från arbetet på grund av familjeledighet, till arbetsvillkoret om personen under den tiden har haft ett gällande anställningsförhållande.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska arbetslöshetsdagpenning betalas ut för högst 400 dagar till en person som efter att ha fyllt 17 år har varit i arbete sammanlagt över tre år innan arbetslöshetsdagpenningens maximitid började. Tiden i arbete beräknas på samma sätt som i 1 punkten.

Enligt 1 mom. 3 punkten betalas arbetslöshetspenning ut för högst 500 arbetslöshetsdagar till en person som uppfyller arbetsvillkoret efter det att personen har fyllt 58 år och som, när arbetsvillkoret uppfylls, under de senaste 20 åren haft minst fem år sådan tid i arbete som avses i 11 §.

Det föreslås att dagpenningens periodens varaktighet för äldre arbetssökande ska förbli 500 dagar liksom för närvarande, eftersom de har uppenbart svårare att få arbete än de yngre arbetssökandena. Eftersom det föreslås att maximitiden ska bli åldersbunden, har uppfyllandet av arbetsvillkoret föreskrivits som avgörande i fråga om maximitiden, eftersom den i kombination med åldern är en bättre fungerande lösning än tidpunkten när maximitiden börjar, som det är lättare att själv påverka. Det föreslås också att arbetsvillkoret föreskrivs på ett annat sätt än för yngre arbetslösa. Det föreslagna arbetsvillkoret på fem år överensstämmer med kravet på arbetshistoria i fråga om rätten till tilläggsdagar, vilket i någon mån minskar det administrativa arbete som utredningen av arbetshistorian medför.

RP 113/2016 rd

Om en person fyller 58 år efter att ha uppfyllt arbetsvillkoret, betalas arbetslöshetsdagpenning ut till personen för högst 500 dagar. Om personen fyller 58 år senare under dagpenningens perioden, inverkar det inte på dagpenningens periodens maximitid. Om den sista vecka som räknas enligt arbetsvillkoret fullgörs samma dag som personen fyller 58 år, är dagpenningens maximala varaktighet 500 dagar. Det vill säga om en person vars arbetstid är åtta timmar om dagen blir arbetslös den onsdag då personen fyller 58 år, är dagpenningens periodens maximitid för personen 500 dagar.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

Paragrafens 3 mom. motsvarar 2 mom. i gällande lag.

11 §. Beräkning av tid i arbete. Det föreslås att 3 och 4 mom. upphävs som obehövliga. Bestämmelserna har tillämpats på beräkning av tiden i arbete när man utrett om villkoren för den förhöjningsdel och den förhöjda förtjänstdel som betalas ut efter en lång arbetshistoria uppfylls. Eftersom det föreslås att bestämmelserna om den förhöjningsdel och den förhöjda förtjänstdel som betalas ut efter en lång arbetshistoria ska slopas, är bestämmelserna om beräkningen av arbetshistorian obehövliga.

7 kap. Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §. Självrisktid. Det föreslås att den självrisktid som föreskrivs i 1 mom. förlängs från fem dagar till sju dagar. I övrigt motsvarar paragrafen gällande lag.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Lagens 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. tillämpas om självrisktiden börjar efter denna lags ikraftträdande. Detta innebär att om en del av självrisktiden infaller innan lagen träder i kraft så blir självrisktiden fem dagar.

Lagens 6 kap. 2 § tillämpas på den förhöjda förtjänstdelen från och med denna lags ikraftträdande. Till en arbetssökande som har börjat delta i sysselsättningsfrämjande service innan lagen trädde i kraft eller som har rätt till en förhöjd förtjänstdel efter att ett långt arbetsförhållande har avslutats, betalas från och med lagens ikraftträdande en förhöjd förtjänstdel ut enligt de nya beräkningsreglerna.

På en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning, vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har börjat före denna lags ikraftträdande, tillämpas till och med den 31 december 2018 6 kap. 3 § 1 mom. sådant det lydte vid denna lags ikraftträdande. Om utbetalningen av inkomstrelaterad dagpenning har börjat före 2017 och mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning inte har varit i arbete sammanlagt minst tre år, betalas till honom eller henne under de sista 100 dagarna av dagpenningens periodens maximitid ut ett belopp som är lika stort som grunddagpenningen. Om maximitiden inte har uppnåtts senast den 31 december 2018, betalas för den återstående maximitiden ut inkomstrelaterad dagpenning med förtjänstdel. Om en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning, vars förtjänstdel betalas ut under en förkortad tid, uppfyller arbetsvillkoret, tillämpas de nya bestämmelserna på honom eller henne. Om han eller hon fortfarande inte har en tid i arbete på tre år, är maximitiden för hans eller hennes inkomstrelaterade dagpenning 300 dagar.

Tillämpningen av lagens 6 kap. 3 § 2 mom. upphör när lagen träder i kraft. Om utbetalningstiden för förtjänstdelen av personens inkomstrelaterade dagpenning har förkortats med stöd av 6 kap. 3 § 2 och 3 mom., betalas till honom eller henne ut för tiden efter den 31 december 2016 även den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel.

Till och med 30 juni 2017 tillämpas lagens 6 kap. 3 a och 3 e § sådana de lydte vid denna lags ikraftträdande på en arbetssökande vars anställningsförhållande upphörde före denna lags ikraftträdande. Sålunda kan förhöjningsdelen eller den förhöjda förtjänstdelen betalas ut till dem som när lagen träder i kraft ännu inte har uppnått maximitiden eller får förhöjningsdelen eller den förhöjda förtjänstdelen eller till dem vars anställningsförhållande har upphört och rätt till förhöjningsdelen eller den förhöjda förtjänstdelen efter en lång arbetshistoria ännu inte uppstått. Med tanke på tillämpningen är anställningsförhållandets sista dag avgörande. Däremot är det inte av betydelse om personen har anmält sig som arbetssökande innan lagen trädde i kraft. Om en person med stöd av två olika grunder har rätt att få förhöjningsdelen eller den förhöjda förtjänstdelen, betalas till personen i första hand ut förhöjningsdelen enligt 3 b §.

Lagens 6 kap. 7 § 1 mom. tillämpas på en arbetssökande vars dagpenningens periods maximitid börjar efter denna lags ikraftträdande. Om den första dagen när arbetslöshetsdagpenning betalas ut infaller efter det att denna lag har trätt i kraft, ska de nya bestämmelserna om varaktigheten av inkomstrelaterad dagpenning tillämpas på sökanden.

2 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I förhållande till gällande lagstiftning föreslås i propositionen inga sådana ändringar i villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmåner som har betydelse då propositionen bedöms med hänsyn till grundlagen.

De förslag som läggs fram anknyter i fråga om bedömningen av vilken lagstiftningsordning som ska tillämpas särskilt till

6 § 2 mom., 18 § 2 mom. och 19 § 2 mom. i grundlagen, vilka har beaktats i propositionen.

Ett av propositionens centrala syften är att främja sysselsättningen och förkorta arbetslöshetsperioderna. Det föreslås att systemet för utkomstskydd för arbetslösa ändras så att det bättre än för närvarande sporrar till att återgå till arbetslivet. Undersökningar ger vid handen att utkomstskyddets varaktighet och nivå inverkar på arbetslöshetens varaktighet och erhållandet av sysselsättning på nytt. De föreslagna ändringarna förväntas inverka positivt på sysselsättningen. Sålunda är propositionens syften i enlighet med bestämmelserna om främjande av sysselsättning i 18 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt 19 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt till grundläggande försörjning bland annat vid arbetslöshet.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att grundlagen inte utgör ett hinder för att ställa villkor för erhållande av en förmån som tryggar den grundläggande försörjningen. Grundlagsutskottet har också ansett det vara möjligt att inte allas försörjning vid arbetslöshet tryggas på samma sätt. Det har ansetts vara möjligt att se över förutsättningarna för erhållande av en förmån som ska räknas till skyddet i 19 § 2 mom. i grundlagen och dess storlek förutsatt att personer för vilka förmånen som helhet betraktad är nödvändig med avseende på utkomstskyddet fortfarande får den till ett tillräckligt stort belopp. Det har ansetts att trygghet enligt 19 § 2 mom. i grundlagen innebär en högre trygghetsnivå än rätten till oundgänglig försörjning och omsorg enligt paragrafens 1 mom.

Förslagen i propositionen betyder i huvudsak att de nuvarande villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmåner ses över.

Det föreslås att den maximala varaktigheten av arbetslöshetsdagpenning förkortas till 300 dagar för de arbetssökande som har varit i arbete sammanlagt högst tre år innan dagpenningsspe-

RP 113/2016 rd

riodens maximitid började och 400 dagar för de arbetssökande som har varit i arbete sammanlagt över tre år. För de arbetssökande som uppfyller arbetsvillkoret efter att de har fyllt 58 år förblir varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen 500 dagar. Efter det att maximitiden har uppnåtts har den arbetslösa rätt till arbetsmarknadsstöd.

Regeln för beräkningen av den förhöjda förtjänst delen av inkomstrelaterad dagpenning ändras, så att beloppet för den förhöjda förtjänst delen sänks. Den förhöjda förtjänst delen kommer fortsättningsvis att vara högre än den normala inkomstrelaterade dagpenningen. Det föreslås att utbetalningen av förhöjningsdelen efter en lång arbetshistoria slopas. Efter ändringen ska arbetssökanden ha rätt till normal inkomstrelaterad dagpenning. Det föreslås att den självrisktid som fastställs i början av arbetslösheten förlängs från fem dagar till sju dagar. Grundlagsutskottet har ansett att självrisktiderna är acceptabla bara de inte är så långa att skyddet för grundläggande försörjning äventyras. En självrisktid på sju dagar har grundlagsutskottet ansett som acceptabel (GrUU 46/2002 rd).

Grundlagsutskottet har efter reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna ansett att av arbetslöshetsförmånerna är arbetslöshetsdagpenningens grunddagpenning och den inkomstrelaterade dagpenningens grunddel, som är lika stor som grunddagpenningen, samt arbetsmarknadsstödet det slag av sociala trygghetsförmåner som anknäver till 19 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 25/2013 rd). De föreslagna ändringarna försämrar inte den grundläggande försörjningen under arbetslöshet. Därför är de förslag som läggs fram inte problematiska med hänsyn till 19 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt grundlagens 6 § 2 mom. får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av ålder. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns det många bestämmelser som behandlar olika arbetssökande på olika sätt. En åtskiljande faktor är arbetssökandens ålder eller hans eller hennes tid i arbete före arbetslösheten. Enligt grundlagsutskottet är en gradering av varaktigheten av förtjänst delen med stöd av tidigare tid i arbete inte ett problem med hänsyn till grundlagen (GrUU 25/2013 rd). I propositionen föreslås det att för en person som efter att ha fyllt 58 år uppfyller det arbetsvillkor som är villkoret för att få arbetslöshetsdagpenning förblir den maximala varaktigheten av arbetslöshetsdagpenningen 500 dagar. Möjligheterna för äldre arbetslösa att få sysselsättning är väsentligen sämre än för yngre, vilket redan har beaktats till exempel genom att äldre arbetslösa har möjlighet att få arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar. Med tanke på helheten innebär förslaget endast ringa åldersbaserad differentiering i regleringen. Därför är förslaget inte problematiskt med hänsyn till 6 § 2 mom. i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 6 kap. 3 a, 3 b och 3 e §,
sådana de lyder, 6 kap. 3 a och 3 e § i lag 1049/2013 samt 3 b § i lagarna 1188/2009 och
918/2012, och
ändras 3 kap. 3 § 4 mom., 5 kap. 13 § 1 mom., 6 kap. 2, 3, 7 och 11 § samt 7 kap. 10 §
1 mom., av dem 5 kap. 13 § 1 mom., 6 kap. 3 § och 7 kap. 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag
1049/2013, 6 kap. 2 § sådan den lyder i lag 1048/2014, 6 kap. 7 § sådan den lyder i lag
361/2010 och 6 kap. 11 § sådan den lyder i lagarna 1252/2006, 313/2010, 1049/2013 och
883/2015, som följer:

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

3 §

Arbetsförmåga

En sådan mottagare av en arbetslöshetsförmån som blivit arbetsförmögen och som på grund av begränsningen i 8 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen (självrisk) inte får dagpenning eller någon annan motsvarande lagstadgad ersättning eller lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren, har oberoende av sin arbetsförmåga och trots vad som i 2 kap. föreskriv om sökande av arbete, rätt till arbetslöshetsförmåner.

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt sju fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

2 §

Den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel och förhöjda förtjänstdel

Förtjänstdelen utgör 45 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 20 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är högst 90 procent av den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning.

Den förhöjda förtjänstdelen utgör 55 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 25 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är då högst lika stort som den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning och förhöjningsdel.

Vid omvandling av den per månad beräknade lönen till dagslön eller tvärtom anses månaden omfatta 21,5 arbetsdagar.

3 §

Betalning av förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel under tiden för sysselsättningsfrämjande service

Förhöjningsdelen och förhöjda förtjänstdelen betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan. Förhöjningsdelen och förhöjda förtjänstdel betalas också för tiden mellan sådana serviceåtgärder som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan, om denna tid är högst sju kalenderdagar.

Förhöjningsdelen och förhöjd förtjänstdel betalas för sammanlagt högst 200 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service. Förhöjningsdelen och den förhöjda förtjänstdelen börjar betalas från början när arbetssökanden på nytt har uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare eller företagare.

7 §

Dagpenningens periodens maximitid

Grunddagpenning och inkomstrelaterad dagpenning betalas för sammanlagt högst

- 1) 300 arbetslöshetsdagar till en person som efter att ha fyllt 17 år har varit i arbete sammanlagt högst tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började,
- 2) 400 arbetslöshetsdagar till en person som efter att ha fyllt 17 år har varit i arbete sammanlagt över tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började,
- 3) 500 arbetslöshetsdagar till en person vars arbetsvillkor har uppfyllts efter det att personen har fyllt 58 år och som, när arbetsvillkoret uppfylls, under de senaste 20 åren har minst fem år sådan tid i arbete som avses i 11 §.

I maximitiden inräknas också sådana arbetslöshetsdagar för vilka en person har fått en arbetslöshetsförmån i en sådan stat som tillämpar förordningen om social trygghet eller grundförordningen eller med vilken Finland har ingått en överenskommelse om utkomstskydd för arbetslösa.

När maximitiden enligt 1 mom. beräknas ska det belopp som har betalats i jämkad arbetslöshetsdagpenning beaktas omvandlat till fulla arbetslöshetsdagpenningdagar.

11 §

Beräkning av tid i arbete

Tiden i arbete enligt 7 § 1 mom. 3 punkten och 9 § beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 510. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt sju hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om självrisktiden löper när denna lag träder i kraft, tillämpas 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. i den lydelse de hade vid ikraftträdande av denna lag.

På en förmån som betalas ut för tiden före ikraftträdande av denna lag tillämpas 6 kap. 2 § den lydelse den hade vid ikraftträdande av denna lag.

På en sådan mottagare av inkomstrelaterad dagpenning, vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har börjat före ikraftträdande av denna lag, tillämpas till och med den 31 december 2018 bestämmelserna i 6 kap. 3 § 1 mom. i den lydelse de hade vid ikraftträdande av denna lag.

RP 113/2016 rd

På en arbetssökande, vars anställningsförhållande har upphört före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas till och med den 30 juni 2017 bestämmelserna i 6 kap. 3 a och 3 e § i den lydelse de hade vid ikraftträdande av denna lag.

På arbetssökande vars dagpenningens periods maximitid löper när denna lag träder i kraft tillämpas 6 kap. 7 § i den lydelse den hade vid ikraftträdande av denna lag.

Helsingfors den 29 juni 2016

Statsministerns ställföreträdare, utrikesminister

Timo Soini

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 6 kap. 3 a, 3 b och 3 e §, sådana de lyder, 6 kap. 3 a och 3 e § i lag 1049/2013 samt 3 b § i lagarna 1188/2009 och 918/2012, och
ändras 3 kap. 3 § 4 mom., 5 kap. 13 § 1 mom., 6 kap. 2, 3, 7 och 11 § samt 7 kap. 10 § 1 mom., av dem 5 kap. 13 § 1 mom., 6 kap. 3 § och 7 kap. 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1049/2013, 6 kap. 2 § sådan den lyder i lag 1048/2014, 6 kap. 7 § sådan den lyder i lag 361/2010 och 6 kap. 11 § sådan den lyder i lagarna 1252/2006, 313/2010, 1049/2013 och 883/2015, som följer:

Gällande lydelse

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

3 §

Arbetsoförmåga

Föreslagen lydelse

3 kap.

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

3 §

Arbetsoförmåga

En sådan mottagare av en arbetslöshetsförmån som blivit arbetsoförmögen och som på grund av begränsningen i 19 § 1 mom. sjukförsäkringslagen (självrisk) inte får dagpenning eller någon annan motsvarande lagstadgad ersättning eller lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren, har oberoende av sin arbetsoförmåga och utan hinder av vad som i 2 kap. bestäms om sökande av arbete, rätt till arbetslöshetsförmåner.

En sådan mottagare av en arbetslöshetsförmån som blivit arbetsoförmögen och som på grund av begränsningen i 8 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen (självrisk) inte får dagpenning eller någon annan motsvarande lagstadgad ersättning eller lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren, har oberoende av sin arbetsoförmåga och trots vad som i 2 kap. föreskriv om sökande av arbete, rätt till arbetslöshetsförmåner.

Gällande lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

Föreslagen lydelse

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt *sju* fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalningstid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

2 §

Den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel och förhöjda förtjänstdel

Förtjänstdelen utgör 45 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 20 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är högst 90 procent av den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning.

Den förhöjda förtjänstdelen utgör 58 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 35 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är då högst lika stort som den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning och förhöjningsdel.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

2 §

Den inkomstrelaterade dagpenningens förtjänstdel och förhöjda förtjänstdel

Förtjänstdelen utgör 45 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 20 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är högst 90 procent av den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning.

Den förhöjda förtjänstdelen utgör 55 procent av skillnaden mellan dagslönen och grunddelen. När lönen per månad är större än 95 gånger grunddelen, är förtjänstdelen i fråga om den del av dagslönen som överskrider denna gräns 25 procent. Beloppet av den inkomstrelaterade dagpenningen med barnförhöjning är då högst lika stort som den dagslön som ligger till grund för den inkomstrelaterade dagpenningen, dock minst lika stort som grunddelen med eventuell barnförhöjning och förhöjningsdel.

RP 113/2016 rd

Gällande lydelse

Vid omvandling av den per månad beräknade lönen till dagslön eller tvärtom anses månaden omfatta 21,5 arbetsdagar.

3 §

Utbetalning av förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel under tiden för sysselsättningsfrämjade service

Till en mottagare av inkomstrelaterad dagpenning som inte har varit i arbete sammanlagt minst tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började ska den inkomstrelaterade dagpenningen för de 100 sista dagarna av dagpenningens periodens maximitid betalas till det belopp som den skulle betalas som grunddagpenning.

Om mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning under de 250 första dagarna med arbetslöshetsdagpenning har förelagts en tidsperiod utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete sedan han eller hon förfarit klandervärdt på det sätt som avses i 2 a kap. 12 §, ska den inkomstrelaterade dagpenningen under de 100 sista dagarna av dagpenningens periodens maximitid betalas till det belopp som den skulle betalas som grunddagpenning. Om mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning inte har sådan tid i arbete som avses i 1 mom., ska den inkomstrelaterade dagpenningen för de 200 sista dagarna av maximitiden betalas till det belopp som den skulle betalas som grunddagpenning.

Tillämpningen av 2 mom. förutsätter att mottagaren av inkomstrelaterad dagpenning inte under de 250 första dagarna med arbetslöshetsdagpenning har betalats förhöjningsdel eller förhöjd förtjänstdel under sammanlagt minst 40 dagar för tiden i sysselsättningsfrämjande service.

3 a §

Betalning av förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel sedan en lång arbetshistoria avslutats

Förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel betalas för sammanlagt högst 90 dagar till en arbetssökande som har blivit arbetslös för att

Föreslagen lydelse

Vid omvandling av den per månad beräknade lönen till dagslön eller tvärtom anses månaden omfatta 21,5 arbetsdagar.

3 §

Betalning av förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel under tiden för sysselsättningsfrämjade service

Förhöjningsdelen och förhöjda förtjänstdelen betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan. Förhöjningsdelen och förhöjda förtjänstdel betalas också för tiden mellan sådana serviceåtgärder som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan, om denna tid är högst sju kalenderdagar.

Förhöjningsdelen och förhöjd förtjänstdel betalas för sammanlagt högst 200 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service. Förhöjningsdelen och den förhöjda förtjänstdelen börjar betalas från början när arbetssökanden på nytt har uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare eller företagare.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) hans eller hennes arbetsavtal har sagts upp och uppsägningen inte beror på honom eller henne själv på det sätt som avses i 2 a kap. 1 § 1 mom.,

2) han eller hon har sagt upp sitt arbetsavtal i enlighet med 5 kap. 7 § i arbetsavtalslagen sedan en permittering utan avbrott har varat minst 200 dagar.

Förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel betalas också till en arbetssökande som har blivit arbetslös efter en visstidsanställning som börjat omedelbart efter att ett anställningsförhållande enligt 1 mom. 1 punkten hos samma arbetsgivare har upphört genom uppsägning.

En förutsättning för att förhöjningsdelen ska betalas är dessutom att

1) den som har blivit arbetslös anmäler sig som arbetslös arbetssökande inom 60 dagar från det att anställningsförhållandet upphörde, och

2) den som har blivit arbetslös har varit minst 20 år i arbete på det sätt som avses i 11 § när det anställningsförhållande som avses i 1 mom. upphör.

En förutsättning för att förhöjd förtjänstdel ska betalas är dessutom att

1) den som har blivit arbetslös anmäler sig som arbetslös arbetssökande inom 60 dagar från det att anställningsförhållandet upphörde, och

2) den som har blivit arbetslös har varit minst 20 år i arbete på det sätt som avses i 11 § och har varit medlem av en löntagarkassa sammanlagt minst fem år när det anställningsförhållande som avses i 1 mom. upphör.

I den tid i arbete som avses i 3 och 4 mom. räknas inte in den tid på grundval av vilken en arbetssökande tidigare beviljats förhöjningsdel eller förhöjd förtjänstdel. Om den sökande när anställningsförhållandet upphör är förhindrad att vara på arbetsmarknaden av en sådan godtagbar orsak som avses i 5 kap. 3 § 2 mom., räknas den tid på 60 dagar som avses i 3 och 4 mom. i denna paragraf från det att detta hinder upphört.

Gällande lydelse

3 b §

Betalning av förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel under tiden för sysselsättningsfrämjande service

Förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan. Förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel betalas också för tiden mellan sådana serviceåtgärder som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter en sysselsättningsplan, om denna tid är högst sju kalenderdagar.

Förhöjningsdel och förhöjd förtjänstdel betalas för sammanlagt högst 200 dagar under tiden för sysselsättningsfrämjande service. Förhöjningsdelen och den förhöjda förtjänstdelen börjar betalas från början när arbetsökanden på nytt har uppfyllt arbetsvillkoret för löntagare eller företagare.

3 e §

Betalningsordningen för förhöjningsdelarna och de förhöjda förtjänstdelarna

Om en arbetsökande har rätt att få förhöjningsdel eller förhöjd förtjänstdel på grundval av 3 a och 3 b §, betalas den arbetsökande i första hand förhöjningsdel eller förhöjd förtjänstdel enligt 3 b §.

7 §

Dagpenningens periodens maximitid

Grunddagpenning och inkomstrelaterad dagpenning betalas för högst 500 arbetslöshetsdagar. I maximitiden inräknas också sådana arbetslöshetsdagar för vilka en person har fått en arbetslöshetsförmån i en sådan stat som tillämpar förordningen om social trygghet eller grundförordningen eller med vilken Finland har ingått en överenskommelse om utkomstskydd för arbetslösa.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

7 §

Dagpenningens periodens maximitid

Grunddagpenning och inkomstrelaterad dagpenning betalas för sammanlagt högst

1) 300 arbetslöshetsdagar till en person som efter att ha fyllt 17 år har varit i arbete sammanlagt högst tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började,

2) 400 arbetslöshetsdagar till en person som efter att ha fyllt 17 år har varit i arbete sammanlagt över tre år innan rätten till arbetslöshetsdagpenning började,

Gällande lydelse

När maximitiden enligt 1 mom. beräknas ska det belopp som har betalats i jämkad arbetslöshetsdagpenning beaktas omvandlat till fulla arbetslöshetsdagpenningss dagar.

11 §

Beräkning av tid i arbete

Tiden i arbete enligt 3 a och 9 § beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 510. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

När tiden i arbete enligt 3 a § beräknas ska som tid som jämställs med arbete dessutom beaktas varje sådan full kalendermånad

1) för vilken en person har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen,

2) under vilken en person har varit vårdledig med stöd av lag eller kollektivavtal eller tjänstekollektivavtal eller fullgjort bevarings-tjänst eller civiltjänst, och

3) under vilken en person har varit arbetsförmögen och därvid fått pension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, rehabiliteringsstöd eller olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Föreslagen lydelse

3) 500 arbetslöshetsdagar till en person vars arbetsvillkor har uppfyllts efter det att personen har fyllt 58 år och som, när arbetsvillkoret uppfylls, under de senaste 20 åren har minst fem år sådan tid i arbete som avses i 11 §.

I maximitiden inräknas också sådana arbetslöshetsdagar för vilka en person har fått en arbetslöshetsförmån i en sådan stat som tillämpar förordningen om social trygghet eller grundförordningen eller med vilken Finland har ingått en överenskommelse om utkomstskydd för arbetslösa.

När maximitiden enligt 1 mom. beräknas ska det belopp som har betalats i jämkad arbetslöshetsdagpenning beaktas omvandlat till fulla arbetslöshetsdagpenningss dagar.

11 §

Beräkning av tid i arbete

Tiden i arbete enligt 7 § 1 mom. 3 punkten och 9 § beräknas på grundval av de inkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som avses i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

Antalet arbetade månader fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med talet 510. Kvoten för ett kalenderår avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12. Kvoterna för de olika åren räknas samman.

RP 113/2016 rd

Gällande lydelse

Av tiden i arbete kan högst en fjärdedel vara sådan i 3 mom. avsedd tid som jämföras med arbete.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Föreslagen lydelse

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt *sju* hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om självrisktiden löper när denna lag träder i kraft, tillämpas 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. i den lydelse de hade vid ikraftträdande av denna lag.

På en förmån som betalas ut för tiden före ikraftträdande av denna lag tillämpas 6 kap. 2 § den lydelse den hade vid ikraftträdande av denna lag.

På en sådan mottagare av inkomstrelaterad dagpenning, vars rätt till arbetslöshetsdagpenning har börjat före ikraftträdande av denna lag, tillämpas till och med den 31 december 2018 bestämmelserna i 6 kap. 3 § 1 mom. i den lydelse de hade vid ikraftträdande av denna lag.

På en arbetssökande, vars anställningsförhållande har upphört före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas till och med den 30 juni 2017 bestämmelserna i 6 kap. 3 a och 3 e § i den lydelse de hade vid ikraftträdande av denna lag.

På arbetssökande vars dagpenningsperiods maximitid löper när denna lag träder i kraft tillämpas 6 kap. 7 § i den lydelse den hade vid ikraftträdande av denna lag.